

De fermētato ⁊ azimo

nudus crucifixus est: vt sic significatis
ostēderet se mūdo reuelatū non magis
intelligo eos debere rep̄hēdi p̄pter nu-
ditatē xp̄i: que nō significat ab ill in sa-
crificio qm̄ quia nō monstrāt in eodem
sacrificiō eū esse crucifixū extra ciuitatē
extra domū: et sub nudo celo. Que ta-
mē magna nō carēt rōe. Nam xp̄s qui
passus est p̄ nobis: nobis relinq̄es ex-
emplum: vt sequamur vestigia eius: in
hīs quoq; dedit nobis exemplū p̄pter
iusticiam sustinendi: incōparabilem cō-
tentum ⁊ paupertatem. Adeo enim cō-
tentus est et etecrabilis iudicatus: vt
nec mori dignus haberef̄ inter aliquas
hominū habitatōez: neq; inter homies
nisi inter execrabiles: neq; sub tecto ali-
quo nisi sub celo: de sub quo eici nō po-
tuit: vt sc̄dm̄ p̄phiam opprobriū et abie-
ctio plebis estimaref̄. Paup̄ x̄o ita fu-
it vt venies in mūdū nō in sua s̄ in alie-
na domo nasceref̄: et natus p̄pter ino-
piā loci in p̄sep̄io bautoz aialiuū ponere
tur ⁊ viuēs in mūdo nō haberet vbi ca-
put suū reclinaref̄: nec mories vnde nu-
ditatē suā tegeat: nec mortuū vnde in-
uolueret̄ nec sepulchrū aut locū vbi cor-
pus mortuū collocaref̄. Que om̄ia ma-
gis sūt viuēdo p̄ effectum (cū rō exigit)
imitāda q̄ p̄ nuditatem sacrificij: nuditas
xp̄i significanda. Neq; cōiecturare
possiū cur poci⁹ curādū sit vt p̄ano ope-
riatur sacrificiū qm̄ xp̄s passus est nu-
dus nō sub tecto vel intra ciuitatē s̄ sub
nudo celo. Si aut̄ vsus nō habet vt ex-
tra tectuz fiat p̄pter pturbatōes aeris:
similis causa videt̄ vt calix in sacrificā-
do nō discoopiāf̄ p̄pter quasda; q̄ con-
tingere possūt incōmoditates. Tutius
itaq; et diligētius puto vt calix ne aut
musca aut aliqd̄ indecēs in illū caderet
que sepe cōtingisse cognoscimus opiāf̄
q̄ discooptus p̄tingētibus in mūditijs
exponat̄. Hec sapiētie vestre p̄ meo in-
tellectū nullius meliorē rōem respuens

respōdeo. De hīs que sacrificāt de fer-
mento nisi vobis olim quādā epistolā.
Explicit Epistola de diuersitate Sa-
cramētorum.

Incipit Epistola beati Anselmi ep̄i
de fermētato et azimo.

a Anselm⁹ ser-

uus ecclesie cātuariensi. wa-
ler anno. In wemburgēsi

Ep̄o. Scienti breuiter loquor. Si cert⁹
essem prudētiā vram nō fauere successo-
ri iulij cesarijs: et nerōis a iuliani et po-
testate cōtra successorē et vicariuz petri
apostoli: libētissime vos vt amicissimū
⁊ reuerēdū ep̄m salutarē qm̄ aut̄ ad de-
fensionē veritatis cōtra grecos qui ad
vos venerūt queritis: sc̄dm̄ posse nulli
deesse debemus: opusculum vobis mis̄
quod de p̄cessionē sp̄s̄s̄ facti edidi cōtra
illos. De sacrificiō vero in quo idē gre-
ci nobiscū nō sentiūt: multis catholi-
cis rōnabilib⁹ videt̄: qz q̄ agūt non est
cōtra fidē catholicā. Nam et azimū: ⁊ fer-
mētū sacrificās panem sacrificat. Et
cū legif̄ de dño quādo corpus suum de
panē fecit: qz accepit panē et benedixit
nō addidit azimū vel et fermētū. Tertū
tamē est qz azimū benedixit forsitā non
qz res que fiebat h̄ exigebat. Et cuz ali-
bi serz carnē suā panē vocauit: sicut isto
pane hō viuūt tēporaliter: ita illo ineter-
nū: nō ait azimū vel fermētū: qz vterq;
pariter panis est. Nō em̄ differūt azim⁹
et fermētū: substācialiter vt quidaz pu-
tāt. Sicut hō nouus ante peccatū: ⁊ in
ueteratus fermētō peccati: nequaq; sb-
stācialiter differūt. Prop̄ h̄ ergo soluz
videt̄ se et carnē suā panē vocasse et de
pane corpus suum fecisse qz sicut panis
iste azimus: siue fermētatus: dat vitam
trāsitoria: ita corpus eius eternā: nō qz
fermētatus est: vl̄ azimns: q̄uis in lege

De fermentato

vbi vere oia in figura fiebāt: p̄ceptū sit
azimū in pascha panē comedere: vt oñi
deret qz x̄ps quē expectabāt sincerus z
mūdus futurus esset: et nos qui mādu-
caturi eram⁹ corpus eius: similiter mū-
di esse moueremur: ab oñi fermēto ma-
licie et nequitie. Jam x̄o postq̄ de vete-
ri figura: ad nouā veritatē venimus et
azimā x̄pi carnez cōmedim⁹ nō est nob
necessaria illa vetus figura in pane de q̄
carnē ip̄am cōficimus. Apertissimū tñ
est qz meli⁹ sacrificat̄ de azimo q̄ de fer-
mēto: cū qz valde aptius z puri⁹ et dili-
gētius fit: tū qz dñs h̄ fecit: vnde illd nō
ē tacēdū qz cū greci anathematizāt azi-
mitas: sic em̄ nos vocāt: anathematizāt
x̄pm. Si aut̄ dicūt qz iudai zam⁹: dicāt
similiter x̄pm iudaizasse. Et si audēt as-
serere x̄pm p̄p̄t iudaismū vt p̄ceptuz de
azimo datū fuaret de azimo corp⁹ suuz
fecisse absurdissime errāt: cū illū taz sin-
cerā nouitatē fecisse in fermēto vetusta-
tis existimāt. Patet igit̄ qz cum azimo
vsus est ad illud opus nō h̄ fecit vt pre-
ceptū de azimo fuaret: sed aut vt fermē-
tarios quos p̄uidebat reprobās: azimi-
tas approbarē aut certe vt si etiā fermē-
tarij approbarē azimitas quoqz appro-
barē. Q̄ aut̄ nos iudaizare dicūt: nō ē
vex qz nō sacrificamus de azimo vt le-
gē veterē seruem⁹: sed h̄ diligētius fiat
vt dñm qui h̄ nō iudaizādo fecit imite-
mur. Cū em̄ facimus aliqd qd̄ iudei vt
iudaismū seruaret faciebāt nō iudaiza-
mus qz nō p̄pter iudaismū sed p̄pter ali-
am causā h̄ facim⁹. Si em̄ in diebus pa-
sche azimū panē aliq̄s comedat siue qz
nō habet aliā: siue qz magis delectatur
illo q̄ fermētato aut si q̄s p̄pter infirmi-
tatē p̄sentiiū circūcidere cogit̄ aut si bo-
ni suo q̄s triturātī ne esuriat os nō ob-
turat null⁹ nisi in sapiēs h̄ agētē iudaiza-
re iudicabit. Cū itaqz nos panē azimuz
sacrificam⁹ nō p̄ azimi figurā talē dñm
Ihm̄ fuisse significem⁹: sed vt ip̄m panē

in corp⁹ eius diuina virtute operāte si-
cut ip̄e fecit significem⁹: nequa q̄ in hoc
vetustatē legis seruam⁹ sed euāgelij ve-
ritatē celebrā. Deniqz quādo idē ip̄e
h̄ fecit et ait discipulis suis h̄ facite i meā
cōmemoratōem si voluisset vt nos qui-
bus h̄ aplis p̄cepit non de azimo facere
mus p̄monuisset nos in eis: dixisset ne
faciatis h̄ de azimo. Quare cū dicēs h̄
facite azimū nō exceptit: q̄s est cuius in-
tellect⁹ audet excipere q̄ ip̄e fecit et p̄ h̄
phibere q̄ nō solū nullo sermone ph̄-
buit s̄ etiam ope p̄cepit. Quis inq̄ nisi
plus sapiēs q̄ oportet sapere tātū con-
sideret de sapiētia sua vt p̄sumat h̄ p̄fer-
re qz cū dixit dñō h̄ facite sicut cōpeten-
ter subintelligim⁹ q̄ ego sic indubitanē
sit subaudiēdū s̄ nō h̄ vnde ego. Itē si
diuina p̄ ea q̄ digniora cognoscim⁹ ex-
qui debem⁹ cū sacrificiū de q̄ agit de pa-
nis siue azimi siue fermētati s̄ba: cōstat
esse celebrādū: quē panē digniorē effia-
mus ad faciēdā dñici corporis varia-
tem nisi illū quē z vetus lex elegit ad si-
gnificādā: z euāgelij ad exhibēdā ean-
dē veritatē. Si itaqz respōdem⁹ grecis
nos h̄ de azimo nō p̄pter figurā: s̄ p̄pter
p̄dictas causas facere: nihil h̄ intelligo
valet cur nos greci anathematizādos:
aut saltez rephēdēdos recte iudicēt. At
si dicūt h̄ nos nō agere posse de azimo:
sine intellectu figure p̄ qd̄ iudaizare p̄-
bamur ergo nec similiter queūt ad h̄ ip̄-
sū vti fermētato sine figura qz et vetus
scriptura p̄ fermētū designat peccatuz.
Quin execrat̄ in pascha suo cōmedere
fermētātū z noua dū manet nos in pa-
scha n̄o opulari non in fermēto veteri:
neqz inferni ma. z nequici. Dicim⁹ etiā
qz nos nō iudaizam⁹ si figurā tenemus
in azimo qm̄ nō significamus x̄pm sine
fermēto peccati ventuz tāqz iudei s̄ mō-
stram⁹ eū talē venisse sicut xp̄iani z per
h̄ mouemur tales nosmetip̄os exhibere
quales pascha n̄m est q̄ māducamus.

illi aut nec iudeos nec xpianos i b se p:
 fitetur: qz dei in fermenti sui figura: nec
 ventur vt iudei: nec venisse vt xpiani:
 sine peccato signat: sed potius pagais
 fauere videtur qui illu sicut alios homi
 nes peccato fermentatu existimat. Si do
 aiunt xpianos no debere vti figuris: qz
 vetera trasserut in quibus erat necessa
 rie negat vt alia tacea baptismu esse fi
 guram cuiusda mortis r sepulture: cōtra
 aplm dicētes. Quicūqz baptizati sum?
 in xpo Ihu in morte ipsius baptizati su
 mus. Lōsepulti em sumus cū illo p baz
 ptismū in mortē. Aut si cōcedūt nos vti
 figuris sed nō in eisdē rebus quibus in
 figura lex vetus vtebat: et ideo nō esse
 panē azimū assumēdū: ad vllā figuraz:
 qz adhuc in eadē lege accipit. quare ba
 ptizant in aqua cū ptes nostri omnes in
 moyse baptizati sūt in nube: et mari: q
 negare nequeūt in figura fuisse. Vident
 quoqz aquā ne videātur baptizare ba
 ptismo iohannis qui baptizauit in aqua
 Si ergo irrephēnsibiliter figurat bapti
 zamus in aqua: licet illud baptis: a ve
 tus qz fuit: hui? noui figura in aqua fue
 rit: que est ista grecorū sapiētia que ppē
 hoc qz vetus pascha p quod nrm figu
 rabat celebratū est in azimis detestatur
 nos sacrificare corpus xpi que ē pascha
 nrm: de azimo in figura: siue ad comme
 morādū: quia talis fuit ille cuius corp?
 sacrificamus: scilicet sine peccati infecti
 one: siue ad cōmouēduz nos qz corpus
 eius comedimus tales debere esse scdm
 aplm dicētē. Expurgate vetus ferment
 um vt sitis no. con. si. est. azi. et em pa
 scha nrm immolat? est xps. Itaqz epu
 lemur nō infer. ve. neqz infer. ma. zne. s
 in azi. sin. r veritatis. Siue igit in figu
 ra sacrificemus azimū panē. siue omi fi
 gura nullatenus: nos greci rephēnsibi
 les valēt ofidere s aut soli nos bñ agim?
 ille nō bñ aut nos meli? r diligētī? si illi
 bñ Itēpe satis ostēdūt se nullā hfe rōez

ad suā partē confirmādū: et nram infir
 mādā cū hoc ptra nos pferunt quod
 nullo mō contra nos: aut cū illis esse co
 gnoscitur. Obiciūt em nob sicut in vfa
 legi Ep̄la: qz dicit aplus lfa em occidit
 spūs aut viuificat. Et qz annos ppbia
 Sacrificate inquit de fermentato laudē
 vnde nitūtur ostēdere qz lfa que vetus
 pascha celebrari iubet: i azimis nos oc
 cidit: cū eā seruamus azimū sacrificādo
 nō bñ apli dba intelligētes lfa em: tūc
 dicit occidere quādo illa iubēs a pecca
 to declinat: peccatū ostēdit: qm non ad
 iuuēt grā vt fiat quod iubēt inobedien
 tem et puaricatōem facit. Quod in ep̄
 stola ad romanos idem apte monstrat
 apls dicens. Peccatū non cognoui nisi
 si p legem. Itā concupiscētia nesciebat
 esse peccatū: nisi lex diceret nō concupi
 sces. Occasiōē autē accepta peccatū p
 mandatū operatū est in me oēm concu
 piscentiā. Sine lege em peccatū mortu
 um erat. Ego aut viuebam siue lege ali
 quādo. Sed cū venisset mādātū pecca
 tū reuixit. Ego aut mortuus sū r inuen
 tū est mihi mādātū quod erat ad vitam
 b cē ad mortē. Itā peccatū occasiōe ac
 cepta p mādātū seduxit me: r p illd oc
 cidit. Sic lfa sine adiuvāte grā: occidit
 spūs aut viuificat: sicut ait idē apls ad
 titū. Lū aut benignitas hūana. ap. sal.
 nri dei nō ex operib? iusticie que se. nos
 sed scdm suā miam sal. nos fecit: p laua
 crū regeneratiōis et renouatiōis spūss.
 quē effūdīt in nos abunde p Ihm xpm
 saluatorē nrm: vt iustificati grā ipi? he
 redes sim?: scdm spez vite eterne. Ideo
 cū dixisset sufficiētia nra ex deo est: qui
 et idoneos nos fecit ministros noui te
 stamēti: non lfa sed spū: lfa em occidit:
 spūs aut viuificat. Ac si dicat fecit nos
 deus ministros noui testamēti qz nō est
 in lfa occidēte: sicut vet?: sed in spiritu
 viuificāte. Ad vtrūqz vero ad occisso
 nem scilicet lfe: et ad viuificatiōem spūs
 m iij

De fermentato

spūs p̄tinet qđ subitūxit. Quod si ministratio mortis l̄ris deformata in lapidibus: fuit in gloria: ita vt nō possent filij israel intendere in faciē moysi. p̄p̄t gloriā vultus eius: que euacuaf: quō nō magis ministratio spūs erit i glia. Nā si ministratio damnatōis gloria est: multo magis abūdat ministerium iusticie in gloria. Nam nec glorificatum est quod claruit in hac parte: p̄pter excellentem gloriā. Si em̄ q̄ euacuatur p̄ gloriā est: multo magis q̄ manet in glia ē. Habentes igit̄ talē spem multa fiducia v̄timur: et non sicut moyses ponebat velamen sup̄ faciē suā: vt non intēderent filij israel in faciē eius quod euacuatur. Sed obtusi sunt sensus eoz vsq; in hodiernum em̄ diem: idip̄m velamē inlectione veteris testamenti manet non reuelatur: qm̄ in xp̄o euacuaf: sed vsq; in hodiernū diem cuz legitur moysi velamen positum est super cor eoz. Cū aut̄ conuersus fuerit ad dñm tunc auferetur velamen. Dominus aut̄ spūs est. Vbi aut̄ spūs dñi ibi libertas. Nos x̄o om̄s reuelata faciē gl̄iam dñi specularantes in eādē ymaginē transformamur a claritate in claritatem. tāq; a dñi spū. Ideo habentes hāc administratōem iuxta q̄ misericordiā cōsecuti sumus nō defacimus. De occisione littere et viuificatōe spūs: sup̄fluum mihi videt̄ sup̄ h̄ aliqd addere. Satis itaq; patet quia nec grecis p̄dest: nec nobis obest qđ de occidēte littera obiciūt. Quod at̄ assumūt de p̄pheta: venite in galgalaz impie agite: et sacrificate de fermentato laudē. intelligēdum est esse dictū aut̄ aprobando tale sacrificiū aut̄ reprobādo. Sed si h̄ p̄cipit p̄pheta: vt scđm eos loquar: illos occidit littera qui litteraz seruando de fermentato sacrificāt. At si hec exprobando dictū est: qua fronte sacrificāt quod p̄pheta in sacrificiuz execratur: aut qua ratione hec in auctoritatez sibi assumūt

Quā aut̄ hec p̄pheta non iubendo sed reprehendēdo dixerit: dubium non est: vt cū hoc impie auctoritas sociauerit. Dixerat em̄. Venite ad bethel et impie agite. Et paulo post continuata increpatione ait. Et sacrificate de fermentato laudez. Aut ergo tanta ratione partem suā fermentarij defēdant: quāta suaz roborāt azimite: aut si nec illud valent: nec istud volunt. saltem non reprehendant azimitas. In tertia questioe sic intelligo: mā dastis quia greci detestātur nostra conubia: vbi cognati cognatis copulātur. Quod cur faciāt nullā video auctoritatem aut rationem. Nam si h̄ in suis fieri p̄hibent conubijs: aut non extēdunt cognatōes vsq; ad septimā generationem sicut nos aut impossibile videt̄ seruari q̄ p̄cipiunt. Sunt em̄ sepe in vna cognatōe plus q̄ cētuz viri aut mulieres egētes coniugio. Totidē itaq; cognationes inuenire necesse ē de q̄bus singulis singuli eligātur viri et mulieres quibus illa de vna cognatōe singlis singuli copulētur. Aut itaq; detestabilia sunt indubitātē eoz cōnubia si inter septem generatōes sunt nec debēt reprehendere n̄ra quādo cognati cognatis cōiungunt̄ de alia cognatōe q̄ nulla p̄hibet auctoritas vel rō. aut impossibile est: vt dixi seruare q̄ p̄cipiūt vt scilicet tot cognationes exquirātur ad vnius cognatiōis conubia: que sūt in illa: viri et mulieres petētes coniugia. Quā aut̄ sine omni auctoritate et ratione absq; dubio rationabiliter reputādum iudicatur.

Explicit Ep̄la de fermentato et azimio

Incipit liber Anselmi Ep̄i in expositionem membrorum vestimentorum et actuum dei.

bicūq; sacra

scriptura sup̄sim diuinos libros in deo motus anime seu hūana membra describit idem caput ca